

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ตามความคิดเห็นของพระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ที่๑ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

๑. เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ตามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยสงฆ์องค์ที่๑

๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบบสังคมนิยม ตามความคิดเห็นของพระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ที่๑ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ที่๑ จำนวน ๒๕๐ รูป โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๔๓ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Different: LSD)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ จำนวน ๑๗๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๘๐ มีอายุ ๒๐-๒๕ ปี จำนวน ๑๕๑ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๐ มีพรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษา จำนวน ๑๗๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๖๐ และกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๑๐๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๒๐

๕.๑.๒ ความคิดเห็นของพระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการปกครอง

พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ในด้านการปกครองของคณะสงฆ์ลาว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ คณะสงฆ์มีการประชุมเพื่อการวางแผนบริหารงานคณะสงฆ์ลาวเป็นประจำ สำหรับข้ออื่นๆ ที่เหลือพระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

๒. ด้านการศึกษา

พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ในด้านการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวอยู่ในระดับมากได้แก่ คณะสงฆ์ลาวมีการดำเนินงานอบรมให้ความรู้ด้านพุทธศาสนาแก่พุทธศาสนิกชน, คณะสงฆ์ลาวมีการควบคุมดูแลในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อ และคณะสงฆ์ลาวมีการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของสงฆ์ให้เป็นไปตามแบบแผนและประเพณีอันดีงาม สำหรับข้ออื่นๆ ที่เหลือพระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

๓. ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวอยู่ในระดับมากได้แก่ คณะสงฆ์ลาวมีการแนะนำสั่งสอนประชาชนให้ตั้งอยู่ในหลักศีลธรรมของพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง, คณะสงฆ์ลาวมีการเผยแผ่ธรรมโดยจัดให้มีการเทศน์การบรรยายธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา, คณะสงฆ์ลาวมีการจัดอบรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเป็นประจำทุกปี และคณะสงฆ์ลาวมีการประชาสัมพันธ์เนื่องในวันสำคัญทาง

พระพุทธศาสนาเช่น วันมาฆบูชา-วันวิสาขบูชาและวันเข้าพรรษาเป็นต้น สำหรับข้ออื่นๆ ที่เหลือพระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

๔. ด้านการสาธารณสงเคราะห์

พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ในด้านการสาธารณสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม

๑. พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อที่มีสถานภาพต่างกันเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยมโดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าพระนิสิตที่มีสถานภาพต่างกันเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวไม่แตกต่างกันทุกด้าน

๒. พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อที่มีอายุต่างกันเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม โดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าพระนิสิตที่มีอายุต่างกันเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวไม่แตกต่างกันทุกด้าน

๓. พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อที่มีพรรษาต่างกันเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม โดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพระนิสิตที่มีพรรษาต่างกันเห็นด้วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในด้านการปกครอง สำหรับด้านอื่นๆ ที่เหลือพระนิสิตเห็นด้วยไม่แตกต่างกัน โดยที่พระนิสิตที่มีพรรษามากกว่า ๕ เห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวด้านการปกครองมากกว่าพระนิสิตที่มีพรรษา ๕-๑๐ พรรษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔. พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อที่มีชั้นปีต่างกันเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพระนิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีความเห็นด้วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในด้านการศึกษาส่วนด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ สำหรับชั้นปีอื่นๆ ที่เหลือพระนิสิตมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยที่พระนิสิตชั้นปีที่ ๓ เห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ด้านการศึกษาและด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา น้อยกว่าพระนิสิตชั้นปีที่ ๑ และ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของพระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อการบริหารการ บริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วย ต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$) ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวทั้ง ๔ ด้านนั้นยังต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นจำนวนมาก ที่ยังเป็นที่ยกย่องต้องการของคณะสงฆ์ลาวในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาปัญญา สุขสงค์ ได้วิจัยเรื่องบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม ศึกษาเฉพาะกรณี พระพิศาลธรรมพาที (พระอาจารย์พยอม กลฺยาโณ) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยไว้ว่า พระสงฆ์ที่มีบทบาทเกื้อกูลอย่างสำคัญต่อการพัฒนาสังคมทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษา สงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้าน การสาธารณสงเคราะห์^๑

๑) **ด้านการปกครอง** พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง เพราะว่าด้านการปกครองนั้นคณะสงฆ์ได้มีการปฏิบัติตามกฎขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งประเทศไทยลาวทุกประการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระชนดล นาคสุวณฺโณ ได้วิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลการวิจัยสรุปว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดบุรีรัมย์ มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในด้านการปกครองอยู่ในระดับมาก^๒

๒) **ด้านการศึกษา** พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.29$) ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง เพราะว่าการศึกษาคณะสงฆ์ลาวยังขาดบุคลากร อุปกรณ์ และสิ่ง

^๑พระมหาปัญญา สุขสงค์, “ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณี : พระพิศาลธรรมพาที (พระอาจารย์พยอม กลฺยาโณ)”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๔๑), หน้า ๓.

^๒พระชนดล นาคสุวณฺโณ, “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

อำนวยความสะดวกหลายๆ อย่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระคำเสา สีวิไล^๓ ได้วิจัยเรื่อง สถานภาพและบทบาทการบริหารการศึกษาของคณะสงฆ์ลาวในปัจจุบัน พบว่า โครงสร้างการบริหารคณะสงฆ์ที่มีมาแต่เมื่อก่อนตั้งแต่ปลดปล่อยในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ไม่เหมาะสมกับ สถานการณ์บ้านเมืองที่ใหม่ของสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว รัฐบาลจึงให้ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ตามรัฐธรรมนูญความเป็นเอกภาพและความมั่นคงของประเทศลาว

๓) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการ บริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๖$) ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง เพราะว่ายังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและทุนสนับสนุน ด้านการเผยแผ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระคำหยาด ลัดดาวงศ์^๔ ได้วิจัยเรื่อง ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาวปี ๑๙๗๕-๒๐๐๔ พบว่า อาณาจักรลาวล้านช้างได้แตกออกเป็น สามอาณาจักรประเทศลาวได้ถูกแบ่งเขตแดนโดยต่างชาติและพระพุทธศาสนาได้ตกอยู่ในภาวะ อ่อนแอเป็นเวลายาวนาน

หลังจากได้ปลดปล่อยและก่ตั้งเป็นสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาวแล้ว พระพุทธศาสนาก็ได้กลับมาฟื้นอีกครั้งหนึ่ง

๔) ด้านสาธารณสงเคราะห์ พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อเห็นด้วยต่อการ บริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ($\bar{X} = ๓.๑๙$) ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริงมาก เพราะว่าคณะสงฆ์ลาวยังไม่มีการให้การสา ธารณสงเคราะห์ที่เด่นชัดและเป็นรูปธรรมเลย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดเกียรติศักดิ์ สินทวีกุล ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดกระบี่ พบว่า ด้านสาธารณสงเคราะห์: พระสังฆาธิการให้การสงเคราะห์คนชราหรือคนพิการพระ สังฆาธิการปฏิบัติน้อยถึงน้อยที่สุด ๑ ด้านคือการศึกษาสงเคราะห์, การจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติ ธรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษาแก่พระสงฆ์และสามเณร^๕

^๓Khamsao CIVILIZE, "a study of the present Laotian Buddhist Sangha's Status and Roles in Educational Administration", **Master of Arts**, (Bangkok: Mahachulalongkomrajavidyalaya), 2008.

^๔Khamyad RASDAVONG, "study of a history of Buddhism in the Lao people's Democratic Republic from 1975-2004 (C.E.)", **Master of Arts**, (Bangkok: Mahachulalongkomrajavidyalaya), 2004.

^๕พระปลัดเกียรติศักดิ์ สินทวีกุล "บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดกระบี่", วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘), บทคัดย่อ.

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์องค์ดีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๑) พระนิสิตที่ที่สถานภาพแตกต่างกันมีระดับความเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสถานการณ์ปฏิบัติ ความเป็นอยู่ และหน้าที่การงานที่เหมือนกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนฺตวิโร^๖ (บำรุงราษฎร์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้พุทธศาสนิกชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ สถานภาพ อายุ จำนวนปีที่บวช วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางบาลี โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒) พระนิสิตที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ไม่แตกต่างกันเนื่องจากประสบการณ์ชีวิตในเพศบรรพชิตของแต่รูปพร้อมกับการศึกษาอบรมที่เหมือนกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาปริวัฒน์ จิตวิริโย (กุลนิวัต)^๗ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพระภิกษุที่มีต่อการบริหารจัดการวัดตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาวัดในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัด นนทบุรี พบว่า พระภิกษุที่มีอายุและวุฒิการศึกษาสามัญต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดตามหลักธรรมาภิบาลต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) พระนิสิตที่มีพรรษาแตกต่างกันมีระดับความเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ไม่แตกต่างกันเนื่องจาก ระยะเวลาของการบวช และวุฒิภาวะทางธรรมที่เป็นอยู่คล้ายๆ กัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาทองดี อภิณฺจโน (ศรีตระกูล)^๘ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของพระภิกษุต่อภาวะผู้นำในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เขตภาษีเจริญและเขตบางแค กรุงเทพมหานคร” พบว่า ความคิดเห็นแตกต่างกันตามพรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษานักธรรม และวุฒิ

^๖ พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนฺตวิโร (บำรุงราษฎร์), “ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

^๗ พระมหาปริวัฒน์ จิตวิริโย (กุลนิวัต), “ความคิดเห็นของพระภิกษุที่มีต่อการบริหารจัดการวัดตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาวัดในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัด นนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

^๘ พระมหาทองดี อภิณฺจโน (ศรีตระกูล), “ความคิดเห็นของพระภิกษุต่อภาวะผู้นำในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เขตภาษีเจริญและเขตบางแค กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ข.

การศึกษาบาลี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนพระภิกษุที่อยู่ในเขตปกครองคณะสงฆ์ต่างกัน มีอายุต่างกันและมีตำแหน่งภายในวัดต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐาน

๔) พระนิสิตที่มี ชั้นปีศึกษา ที่แตกต่างกันมีระดับความเห็นด้วยต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ไม่แตกต่างกันเนื่องจาก ทุกชั้นปีที่ศึกษาเป็นไปในแบบแผนของหลักการเรียนการสอนที่เหมือนๆ กันทุกประการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พันตำรวจโททวีป สุทธิ^๔ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสำนักงานสอบสวน ตามหลักพรหมวิหาร ๔ : กรณีศึกษาสถานีตำรวจนครบาลยานนาวา กรุงเทพมหานคร” พบว่า ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษา ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการให้บริการของพนักงานสอบสวนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของสถานีตำรวจนครบาลยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๑

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. คณะสงฆ์โดยการนำขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งประเทศไทยควรมีนโยบายเกี่ยวกับการบริหารการปกครอง ให้ทั่วถึงไปยังท้องถิ่นต่างๆ มากกว่านี้

๒. คณะสงฆ์ลาวควรมีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ให้ได้มาตรฐาน ยกกระดับการศึกษาจากอนุปริณญา เป็นปริญาตรีและสูงขึ้นไป

๓. คณะสงฆ์ลาวควรมีนโยบายตั้งกองทุน และอบรมบุคลากรสงฆ์ลาวเพื่อประกอบส่วนเข้าในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๔. คณะสงฆ์ลาวควรมีนโยบายเกี่ยวกับการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งอยู่ในสภาพที่ด้อยมาก ๆ ให้ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนในสังคม

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

๑. คณะสงฆ์ลาวควรนำเอาปัญหาและอุปสรรคที่ได้ศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ไปปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานให้ดีขึ้น

๒. คณะบริหารวิทยาลัยสงฆ์องค์ที่ควรนำเอาปัญหาที่ได้ศึกษาวิจัยมาโดยเกี่ยวข้องกับวิทยาลัยสงฆ์นำไปบริหารและปรับปรุงสถาบันการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม

^๔ พันตำรวจโททวีป สุทธิ “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสำนักงานสอบสวน ตามหลักพรหมวิหาร ๔ : กรณีศึกษาสถานีตำรวจนครบาลยานนาวา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานคณะสงฆ์ลาว ในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

๑. ควรศึกษาการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวในด้านใดหนึ่งโดยเจาะลึกเพื่อให้เห็นความชัดเจนด้านนั้นๆ

๒. ควรศึกษาพัฒนาการ การศึกษาของวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ลาว จากอดีตถึงปัจจุบัน

๓. ควรศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาและการเมืองการปกครองของลาวต่อสังคมในปัจจุบัน

๔. ควรศึกษานโยบายการบริหารประเทศของพรรคและรัฐบาลลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม

๕. ควรศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานและความเจริญทางพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว